

6.6.2022

VN/16786/2022
VN/16786/2022-OM-3

Ulosottolaitos
Konkurssiasiamiehen toimisto

Oikeusministeriön kannanotto Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön (KPY 153) tilinpäätöksestä vuodelta 2021

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n 1 ja 2 momenttien nojalla oikeusministeriö on tänään päättänyt antaa seuraavan kannanoton ulosottolaitoksen (kirjanpitoyksikkö 153) tilinpäätöksestä vuodelta 2021 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös ja siitä 25.4.2022 annettu valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus (D/561/04.08.01/2021) antavat aihetta.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Ulosottolaitos

Vuosi 2021 oli poikkeuksellinen Ulosottolaitokselle. Toimintaan vaikuttivat sekä koronan aiheuttamat poikkeusolot että rakenneuudistuksen (URA) täytäntöönpano. Edellä mainitut tekijät otettuna huomioon ulosoton toiminta on jatkunut pääosin tuloksellisena myös vuonna 2021.

Usean vuoden ajan korkealla ollut perintätulos oli Ulosottolaitoksen historian korkein 1,2 miljardia euroa ja myös tulossopimuksen arviota (950 milj. euroa) korkeammalla tasolla. Etukäteen oli arvioitu, että URA:n täytäntöönpanovaihe laskisi euromääristä tulosta, mutta tuloksellisuus oli tätä kautta tarkasteltuna arvioitua parempi.

Saapuneiden asioiden määrä oli vuonna 2021 noin 2,8 miljoonaa asiaa, missä oli laskua noin 7 prosenttia edelliseen vuoteen. Asiaryhmittäin tarkasteltuna pitkään nousussa olleitten SOTE-asioiden määrä laski noin 16 prosenttia. Myös veroasioiden määrä väheni. Yksityisoikeudellisissa asioissa jatkui lievä nousu. Koronapandemian vaikutusten takia asiamääräkehityksestä ei voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Vuonna 2021 ulosotossa oli noin 560 000 eri velallista, mikä oli 1,4 prosenttia edellisvuotta ja myös tulossopimuksessa arvioitua vähemmän. Korona-aika on aiheuttanut talouskehitykseen runsaasti epävarmuutta, mutta ainakaan vielä vuonna 2021 tämä ei näkynyt arvioidulla tavalla velallismäärän kehityksessä ulosotossa.

Ulosotossa käsiteltiin noin 2,8 miljoonaa asiaa, mikä on kuusi prosenttia edellisvuotta vähemmän ja hieman alle tavoitetaso. Tavoitteen toteutumiseen vaikutti saapuneiden asioiden määrän lasku sekä joiltain osin vielä keskeneräinen URA:n täytäntöönpano.

Asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2021 9,1 kuukautta, kun tavoitteeksi oli asetettu 7,7 kuukautta. Käsittelyajan oli arvioitu jonkin verran kasvavan korona-ajan ja ulosoton organisaatiouudistuksen takia. Toteutunut käsittelyaika oli kuitenkin selvästi ennakoitua tavoitetta heikompi.

Vuonna 2021 ulosoton tuottavuus oli 2 569 käsiteltyä asiaa henkilötyövuotta kohden. Tuottavuus laski edellisvuodesta, koska käsiteltyjä asioita oli aiempaa vähemmän. Tulokseen vaikuttivat saapuneiden asioiden määrän lasku ja jossain määrin keskeneräinen URA:n täytäntöönpano. Toiminnan taloudellisuuden toteuma eli toimintameno käsiteltyä asiaa kohden oli hieman tavoitetta parempi. Vaikka toiminnan kustannukset laskivatkin edellisvuodesta, myös käsiteltyjen asioiden määrä jäi aiempaa matalammaksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

6.6.2022

VN/16786/2022

VN/16786/2022-OM-3

Ulosottolaitoksen toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet tulosopimuskaudelle 2021 – 2024 olivat, että asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu; käsittelyketjut ja menettelyt määräytyvät asian laadun ja vaativuuden mukaan; organisaatorakenne ja toimipaikkaverkosto mahdollistavat tehokkaan toiminnan; digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuoden 2021 osalta oli merkittävästi osin kytköksissä ulosottoimen rakennuudistuksen (URA) täytäntöönpanovaiheen toteutukseen suunnitellulla tavalla. Uusi Ulosottolaitos aloitti 1.12.2020. Voidaan todeta, että uusi Ulosottolaitos on saatu olosuhteisiin nähden hyvin käyntiin, vaikka haasteitakin on ollut. Valtakunnallinen Ulosottolaitos tosin tarvitsee vielä toimintojen yhdenmukaistamista ja toimintayksiköiden välisten rajapintojen selkiyttämistä. Rekrytointiprosessi Ulosottolaitoksen aloitusvaiheessa on ollut haastavaa ja se on vaikuttanut myös eri toimintojen toimintaan alkuvaiheessa. Koronapandemia ja sen myötä tehdyt toimet aiheuttivat jossain määrin haasteita tavoitteiden toteuttamiselle. Ulosoton uusi toiminto ennakoiva talousneuvonta on lähtenyt hyvin käyntiin ja yhteistyötä talous- ja velkaneuvonnan kanssa on pyritty rakentamaan toiminnon puitteissa.

Yhteiskunnalliset tavoitteet tulosopimuskaudelle olivat, että korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla; palvelut ovat asiakaslähtöisiä; yhteiskunnassa on hyvä maksumoraali ja luottoyhteiskunta on toimiva; taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet ja rikosvastuu toteutuu oikeudenmukaisesti. Vuodelle 2021 asetettujen välitavoitteiden osalta oli joiltain osin haasteita. Tilastoinnin ja raportoinnin hanke on edennyt toivottua hitaammin. Realisointien määrä ei vielä ollut toivotulla tasolla. Kumpaankin vaikutti korona ja uuden Ulosottolaitoksen käynnistymisvaihe. Laaja täytäntöönpano ei vielä täysin toiminut suunnitellulla tavalla ja sillä oli vaikutusta yritysperinnän suunniteltuun kehittämiseen. Sen sijaan ennakoiva talousneuvonta hanke eteni hyvin, sähköistä asiointipalvelua kehitettiin ja sen käyttö jatkoi kasvuaan. Erityistäytäntöönpano jatkoi tuloksekkaasti jo vanhan organisaation aikana erikoisperintäyksiköissä vakiintunutta toimintamallia.

Valtakunnanvoudin kanslian oikeudellisen yksikön tulostavoitteena on käsitellä kantelut laadukkaasti ja kohtuullisessa ajassa. Ratkaistujen kantelujen keskimääräinen käsittelyaika oli 8,25 kuukautta. Kantelujen keskimääräinen käsittelyaika nousi vuodesta 2020 ja oli jäljessä kuuden kuukauden käsittelyaikatavoitteesta. Pitkittyneeseen käsittelyaikaan vaikutti osaltaan lähes koko tarkastelujakson kestänyt vajaus yksikön henkilöresursseissa.

Ulosoton henkilötyövuosimäärä oli vuoden 2020 tasolla eli 1087 henkilötyövuotta. Henkilömäärä on suunniteltua alhaisemmalla tasolla, mihin vaikutti merkittävästi Ulosottolaitoksen keskeneräinen rekrytointiprosessi.

VMBaro-tyytyväisyyskysely toteutettiin yhden vuoden tauon jälkeen. Erityisesti johtaminen nousi esille. Lähiesimiestoimintaan oltiin tyytyväisiä, mutta muuten johtamisessa nähtiin puutteita. Myös työssäjaksamisen ongelmat nousivat esiin.

Konkurssiasiamiehen toimisto

Konkurssiasiamiehen toimiston toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet tulosopimuskaudelle 2021 – 2024 olivat, että hyvä pesänhoito- ja yrityssaneeraustapa toteutuu käytännössä sekä tietojärjestelmät tukevat tehokkaan valvontatyön prosesseja. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet olivat, että insolvenssijärjestelmä toimii luotettavasti ja tehokkaasti; taloudellisten väärinkäytösten tekemis- ja hyötymismahdollisuudet ovat vähentyneet; rikosvastuu konkursseihin liittyvissä talousrikoksissa toteutuu tehokkaasti.

Vuodelle 2021 asetettujen välitavoitteiden osalta oli joitain haasteita, vaikka pääosin välitavoitteiden toteutuminen eteni hyvin. Välitavoitteissa oli myös osittain ennakoitu koronaan liittyvän konkurssimäärien voimakasta kasvua, jota ei kuitenkaan tapahtunut. Haasteellisin oli Kosti-asianhallintajärjestelmän kehitysprojektin suunniteltua hitaampi eteneminen. Ongelmia pyrittiin ratkomaan toimijoiden välisellä aktiivisella yhteistyöllä. Pesänhoitajien toiminnasta tehtyjen toimenpiteiden vastausaika oli myös tavoiteltua pidempi.

Määrärahat ja ulosottomaksutulot

Toimintamäärärahaa siirtyi 25,6 (21,7) miljoonaa euroa, josta ulosoton osuus oli 24,57 (20,67) miljoonaa euroa ja konkurssiasiamiehen toimiston osuus 1,06 (1,03) miljoonaa euroa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

6.6.2022

VN/16786/2022

VN/16786/2022-OM-3

Kirjanpitoyksikön siirtyvät määrärahat nousivat edellisen vuoden tasosta. Määrärahakehitys johtui ylimääräisestä korona-rahoituksesta, Ulosottolaitoksen rekrytointien arvioitua hitaammasta etenemisestä sekä Kosti hankkeen aikataulun hidastumisesta. Ulosottolaitoksen määrärahatilannetta heikentävät merkittävästi kehyskauden aikana Uljas-järjestelmän kehittäminen sekä tuottavuushyötyleikkaus, joka ajoittuu ennen hyötyjen realisoitumista.

Ulosottomaksutulokertymä oli 83,7 milj. euroa, joka ylitti selvästi asetetun arvion.

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä oikeusministeriön kanta kehittämistarpeista

Toimintakertomuksessa on raportoitu asianmukaisesti toiminnan tuloksellisuudesta sekä keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Tulosraportointi kattaa asetetut vuosittaiset tulostavoitteet.

Ulosottolaitoksen vuosittainen tilastoalkaisu on perinteisesti ollut laadukas ja sillä annetaan kattava kuva ulosottolaitoksen toiminnasta. Uuden organisaation tarpeisiin perustuen tilastointi- ja raportointijärjestelmää on kehitetty osana URA-hanketta, mutta aikataulu on venynyt aiottua pidemmäksi. Kehitystyötä tulee jatkaa, jotta uuden organisaation toiminnasta saadaan riittävästi tietoa toiminnan tueksi. Lisäksi laadukasta tilastointi- ja raportointijärjestelmää tarvitaan URA:n tavoitteiden toteutumisen arvioinnin tueksi. Kehitystyön yhteydessä on tullut esille, että pitkällä aikavälillä pitäisi huolehtia paremmin myös ulosoton omasta kyvykkyydestä datapöimintoihin ja -analyysiin. Tämä edesauttaisi tiedolla johtamisen edelleen kehittämistä Ulosottolaitoksessa.

Konkurssiasiamiehen toimiston Kosti-järjestelmän eteenpäin vieminen on myös raportoinnin ja tilastoinnin kannalta oleellista.

Ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu asianmukaisesti. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan sisäisen valvonnan osalta ei ole tullut esiin olennaista huomautettavaa.

3. Toimenpiteet, joihin kirjanpitoyksikössä on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ulosoton määrärahatilanne tiukkenee kehyskaudella. Vaikka siirtyvien määrärahojen taso on tällä hetkellä hyvä, on määrärahojen käytössä huomioitava talouden tulevaisuuden haasteet. Erityisen tärkeää on panostaa ennakoivaan taloussuunnitteluun ja tehtävä tarvittavat suunnitelmat taloudellisiin haasteisiin vastaamiseksi.

Ulosottolaitoksessa on vireillä ja suunnitelmissa useampi ICT:n kehittämiseen liittyvä projekti. Näiden eteenpäin vieminen tehokkaasti on tuloksellisuuden ja taloudellisiin haasteisiin vastaamisen kannalta tärkeää.

Ulosottoasioiden käsittelyaika oli selvästi yli asetetun tavoitteen. Käsittelyajan kehitykseen tulee kiinnittää huomiota ja on tehtävä tarvittavat toimenpiteet käsittelyajan lyhentämiseksi. Myös kanteluiden käsittelyaikaan tulee kiinnittää huomiota.

URA:n täytäntöönpanovaihe on saatujen tietojen perusteella edennyt pääosin hyvin. Kuitenkin esiin nousseisiin tekijöihin kuten toimintojen rajapintojen ja rekrytointien toimivuuteen on kiinnitettävä huomiota, että turvataan URA:n kautta suunniteltu tuloksellisuuden kehittyminen.

Ulosottolaitoksessa on käynnistetty laatuhanke, jonka eteenpäinvieminen on tärkeää tuloksellisuuden kehittämisen kannalta.

Ennakoivan talousneuvonnan toiminto on erityisesti nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa tärkeä. Toiminta on alkanut hyvin ulosotossa ja sitä tulee viedä eteenpäin tehokkaasti ja pyrkiä tulostavoitteiden mukaiseen yhteistyöhön talous- ja velkaneuvonnan kanssa.

Ulosottolaitos teki VMBaron vuoden tauon jälkeen. Jatkossa VMBaro on syytä toistaiseksi tehdä vuosittain. Ulosottolaitoksen tulee ottaa huomioon kyselyn tulokset toiminnan kehittämisessä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

6.6.2022

VN/16786/2022
VN/16786/2022-OM-3

Konkurssiasiamiehen toimiston Kosti-projektin aikataulu on venynyt suunnitellusta ja on ilmennyt taloudellisia riskejä. Projektin ongelmiin on pyritty löytämään ratkaisuja. Konkurssiasiamiehen toimiston tulee jatkossakin pyrkiä yhteistyössä oikeusministeriön, Oikeusrekisterikeskuksen ja toimittajan kanssa viemään projekti loppuun suunnitellulla tavalla.

Pesänhoitajien toiminnasta tehtyjen toimenpidepyyntöjen vastausaikaan on kiinnitettävä huomiota ja pyrittävä lyhyempään käsittelyaikaan.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on antanut Ulosottolaitoksen kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2021 tilintarkastuskertomuksen. Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun asetuksen 63 §:n tarkoittamaan tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen. Valtiontalouden tarkastusvirasto ei antanut huomautuksia Ulosottolaitoksen toiminnasta.

4. Oikeusministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Jatketaan Ulosottolaitoksen ves-neuvotteluja.

Oikeusministeriö pyrkii omissa esityksissään turvaamaan Ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston resurssien riittävyyden.

KOSTI-projektin toteutusta seurataan tiiviisti konkurssiasiamiehen toimiston ja Oikeusrekisterikeskuksen kanssa yhteistyössä.

Oikeusministeriö pyrkii tulosohjausprosessissa edistämään Ulosottolaitoksen ja konkurssiasiamiehen toimiston toiminnan kehittämistä sekä pitkän aikavälin taloudellista suunnittelua.

Valtion toimitilastrategian toimeenpanolla pyritään edistämään tilankäytön tehostamista ja taloudellisuutta sekä käyttösidonnaisten tilojen tietoon perustuvaa suunnittelua.

Hallitus on päättänyt oikeusministeriön valmisteluvastuulla käynnistää oikeudenhoidon selonteon valmistelun. Tavoitteena on tuottaa päätöksentekijöille kokonaisvaltainen ja ajantasainen tieto suomalaisen oikeudenhoidon tilasta. Selonteossa tarkastellaan myös Ulosottolaitoksen tilannekuvaa ja tavoitetilaa ja pyritään tunnistamaan toiminnan tehostamisprosessit sekä toimintaedellytysten vahvistamistarpeet.

Oikeusministeri

Anna-Maja Henriksson

Osastopäällikkö

Antti Leinonen

Tiedoksi Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi